

Jakubanis Henryk, ur. 1 III 1879 r. w Kulebakach (środkowa Rosja), zm. 9 IV 1949 r. w Lublinie, prof. doc., wykładowca KUL, dziekan WNH, filolog klasyczny, historyk filozofii.

W l. 1897-1902 odbył studia w zakresie filologii klasycznej i filozofii w Kijowie. Kontynuował je podczas podróży do Austrii, Szwajcarii, Niemiec, Włoch i Belgii (1906-12). W l. 1902-08 i 1914-21 uczył logiki, psychologii, filologii klasycznej i historii filozofii w Kijowie, m.in. na Uniwersytecie św. Włodzimierza (od 1908 r. jako docent prywatny, od 1917 docent etatowy, od 1919 profesor nadzwyczajny). W l. 1920-21 pełnił także funkcję wicedziekana Wydziału Historyczno-Filologicznego, a 1921-22 rektora. W 1922 r. przeniósł się do Lublina i na KUL objął Katedrę Filologii Klasycznej (zamieniona na Katedrę Filozofii). Wykładał wstęp do filozofii, historię filozofii, estetykę i logikę na WNH (1922-39) i WT (1924-29). W l. 1923-25 sprawował urząd dziekanem WNH. W l. 1939-40 był więziony na zamku w Lublinie. Po wojnie przez kilka miesięcy prowadził wykłady na KUL, które musiał przerwać z powodu choroby.

Był ceniony przede wszystkim jako wykładowca filozofii starożytnej. W wykładach monograficznych, oprócz filozofii Platona, omawiał także filozofię Arystotelesa, pitagorejczyków i stoików. Na fali zainteresowania na początku XX w. kulturą starożytną podkreślał znaczenie filozoficznego dziedzictwa starożytności dla współczesnej kultury, zwł. w aspekcie harmonijnego zespolenia teorii poznania z metafizyką, ducha z przyrodą i teorii z praktyką. Był zdania, że odrodzenie tych ideałów, stopniowo urzeczywistniające się we współczesnej filozofii (zwł. w różnych formach nawrotu do Arystotelesa, np. w neoscholastyce), a charakterystyczne także dla włoskiego renesansu i niemieckiego neohumanizmu, jest zadaniem narodów słowiańskich.

Większość jego prac ukazała się w okresie rosyjskim: *Otwuki platonizma w lirike Schillera* (Kijew 1904), *Empiedokł filosof, wracz i czarodziej. Dannyaje dla jego ponimania i ocenki* (Kijew 1906), *Ocenka sillogizma w gawniejszyje momienty jeja istorii* (Kijew 1910), *Znaczenije driewniej filosofii dla sowriemiennago miroponimania* (Kijew 1910). Podczas pracy na KUL, jako autor i współautor, opublikował kilka artykułów i recenzji, m.in. w „Przeglądzie Filozoficznym” i --> „Prądzie”. W rękopisie pozostawił materiały dotyczące nauki Platona o nieśmiertelności duszy oraz niepełne tłumaczenie *Metafizyki* Arystotelesa.

S. Janeczek, EK, t. VII, kol. 732-733.

Stanisław Janeczek